

BİLİM YOLDAŞLIĞI

Mustafa İSEN*

Hayat geniş anlamıyla uzun ya da kısa bir yolculuktur. Bu serüvende insanlar çeşitli vesilelerle yan yana yürürler. Bazen bu bir ideolojik yola çıkış, bazen meslektaşlık, kimi zaman da onu aşacak şekilde daha dar ama pek çok şeye birlikte bakabilme fırsatı sunan çalışma imkânıdır. Sonuncusunu büyük oranda kaderle izah etmek lazım. İşte Filiz Kılıç'la yirmi beş yıla yaklaşan bilimsel yol arkadaşlığımı bu sonuncu kategoride değerlendirmek gerekir.

Benim Ankara'ya geldiğim ilk yıllar. 1988 yılının sonu ya da müteakip yılın başı. Milli Eğitim Bakanlığı'nda müşavirim ve Beşevler'de Yayınlar Dairesi Başkanlığında yeni yayın projeleri ile uğraşıyoruz. Erzurum'dan meslektaşım Dr. Pakize Erciş ile genç bir hanım beni ziyarete geldiler. Pakize Hanım, Filiz Kılıç'ın Gazi Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü asistanı olduğunu ve Eski Türk Edebiyatı alanında doktora yapmak istediğini söyledi. Ardından gelişmeler birbirini izledi, ben adı geçen bölüme doçent olarak atandım ve böylece birlikte çalışmalara başladık.

Akademik hayatta olduğum kısa sayılacak dönemde bakış açılarımı hep çağdaş prensipler üzerine kurmaya çalıştım. Bu yüzdendir ki özellikle lisanüstü tez çalışmalarını verirken rastgele ve çeşitli konular dağıtmak yerine birebir yararlı olabileceğim, sonuçta da bazı temel neticeler elde edebileceğim alanların çalışılmasına özen gösterdim. Düşüncem birbirini tamamlayan konular bütünlüklü bir yapıya kavuşunca da bunların sonuçlarının kamuoyu ile paylaşılması şeklinde idi. Her ne kadar sonuncusunu gerçekleştiremedi isem de örneğin XVI. yüzyıl tezkirelerinin tamamı bu şekilde teze dönüştü. Bazı nazım şekilleri ve türler için de aynı şeyler söylenebilir.

Kılıç'la ilk konuşmamızda kendisinin Âşık Çelebi Divanı üzerine bir yüksek lisans tezi yaptığını öğrenmiştim. İş doktoraya gelince niye Âşık Çelebi Tezkiresi'ni düşünmediğimizi sordum. Âşık Çelebi Tezkiresi, ya da daha doğru adıyla Meşairü'ş-şuarâ, Türk edebiyatının en dikkate değer tezkiresi idi ama aynı zamanda da bir demir leblebi özelliği taşıyordu. Nüshaları çoktu ve benim kanaatime göre bu alanda yeni bir şey yapmalıydık. Bu yeni şey, kısmen kendi doktora tezimde denediğim ve daha sonra elde ettiğim bilgilerle kendimi yetkin saydığım edisyon kritik yöntemi olmalıydı. Ülkemizde H. Ritter ile başlayan bu gelenek o güne kadar az sayıda mütakâmil örnekle temsil ediliyordu. Bizden önceki kuşak büyük oranda alanda bilgiyi önemsiyordu ama yönetime aynı hassasiyeti göstermiyordu. Biz bu eksikliği de giderecek bir çalışma niyeti ile yola çıktık ve adı geçen tezkirenin otuz civarındaki nüshaları teker teker masaya yatırılarak değerlendirildi. Oradan bir şecere çıkarıldı. Bu şecerelerin kol başları belirlenip kullanılacak nüshalar olarak belirlendi ve metin neşrine başlandı. Sadece birinci kısım için harcanan emek yaklaşık bir buçuk yıldır ama elde edilen tatminkâr sonuç bu emeğin boşuna olmadığını bize gösterdi.

İşin ikinci aşaması olan metnin okuması, nüsha farklarının belirlenmesi, metne alınanlarla fark olarak kalacakların seçimi elbette birinci işlemde de zordu. Ama bu çalışmada asıl orijinalite birinci bölümdü. Sonra bütün bu işlemler bir doktora payesi ile taçlandı. Bu arada bir noktaya da dikkat çekmek istiyorum. İşe verdiğiniz emek bir anlamda onun sonraki serüvenini de belirliyor. Âşık Çelebi Tezkiresi gibi önemli bir eser ortaya konunca hemen basılmalıydı. Ama ilk yıllarda bu

---

* Prof. Dr., Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri

olmadı. Daha sonra ise biz titiz davrandık ve ortaya başarılı bir baskı çıksın istedik. Geç de olsa İstanbul Araştırmaları Enstitüsü bu eseri, basılı kitap sanatlarına örnek olacak mükemmellikte bastı. Kısacası gayret böyle bir sonuca müncer oldu. Ama akademik hayat bir çalışmadan ibaret değil. Bu iş bir ufuk çizgisi gibi, önce görünen hedefi gerçekleştirmek, bu bitince her şey bitecekmiş gibi davranmak, ama sonrasında görülen yeni imkânları ve yeni fırsatları değerlendirmek. Filiz Kılıç da öyle yaptı. Bir taraftan tezkireler üzerine çalışmalarını sürdürürken bir yandan da gene ortak çalışma alanımız olan sultan şairler üzerine eserler neşretti. Bu arada doçent oldu. Sonra kendine farklı bir alan oluşturarak bizim bir başka kültürel zenginliğimiz Alevi-Bektaşî birikimi üzerine yoğunlaştı. O alanda da değerli çalışmalar ortaya koydu. Bunları takiben daha önemli bir hedef belirleyip kendi şehrinin üniversitesine rektör adayı oldu ve atandı. Yaklaşık dört yıldır orada devletin birikimi ile hemşehrilerinin gayretlerini harmanlayarak bir bilim kurumu inşa ediyor. Hacı Bayram'ın

Ben dahi bile yapıldım

Taş u toprak arasında

Sözünü çok sever ve kullanırım. Bir üniversite yapılanmasını bundan daha güzel ne anlatabilir. Ve de böyle bir yapılanmada ilk harcı koyan olmak ne bahtiyarlıktır.

Bilim hayatına, doğduğun şehre daha nice yıllar hizmet etmen dileği ile...